

Економічні підходи до формування фінансової політики в сучасних умовах

Ігор Румик

*д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: rutykii@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3943-639X*

Сучасне глобальне економічне середовище характеризується безпрецедентним рівнем невизначеності. Глобальні кризи, війни, геополітична напруженість, коливання на ринках енергоносіїв та технологічні зрушення створюють середовище, в якому традиційні підходи до формування фінансової політики часто виявляються неефективними. В умовах війни Україна стикається з безпрецедентними викликами у сфері відновлення та модернізації економіки. Значні руйнування інфраструктури, скорочення інвестиційних ресурсів та зростання фінансових ризиків істотно ускладнюють реалізацію масштабних проєктів у транспортній, енергетичній, комунальній та соціальній сферах [1, с. 89]. У цих умовах дизайн фінансової політики потребує принципово нового підходу, що поєднує гнучкість, стійкість та адаптивність.

Метою роботи є дослідження підходів до формування фінансової політики в умовах невизначеності.

Класична модель фінансового планування, заснована на детермінованих прогнозах та довгострокових бюджетах, втрачає свою ефективність в умовах високої волатильності. Сучасна фінансова політика має будуватися на принципах адаптивного управління. Такий підхід передбачає впровадження гнучких бюджетних правил, що дозволяють оперативно перерозподіляти кошти у відповідь на нові виклики, використання сценарного планування замість точних прогнозів, яких важко досягти в умовах війни, децентралізацію фінансових рішень для підвищення швидкості реакції на локальних рівнях. Можливості фінансування вивчалися протягом довгого часу [2]. Тому важливо мати розуміння того, що прийшов час переходу від жорсткого планування до адаптивного управління.

Економічна невизначеність вимагає створення значно більших резервів безпеки на всіх рівнях – від державного бюджету до корпоративних фінансів. Ключові елементи цієї стратегії включають:

1. Формування стабілізаційних фондів для покриття непередбачених витрат.
2. Збільшення ліквідних резервів для забезпечення фінансової стійкості.
3. Диверсифікацію джерел доходів для зниження залежності від окремих ринків чи ресурсів.

Використання такої стратегії дозволяє структурувати фінансові ресурси та створити фінансові буфери безпеки.

В умовах невизначеності пріоритетом фінансової політики стають не просто економічне зростання, а побудова стійкої економічної системи. Це вимагає послідовної реалізації заходів, що пов'язані з спрямуванням інвестицій у галузі,

що забезпечують базову стійкість (зокрема енергетична безпека, продовольча безпека, інфраструктура), підтримкою диверсифікації економіки та розвитку малого та середнього бізнесу, інвестуванням у цифрові технології та інновації, що підвищують гнучкість економіки. Як підсумок, слід залучати інвестиції у фінансову стійкість та адаптацію. У такому середовищі особливої ваги набуває ефективне управління фінансовими ризиками, які можуть суттєво впливати на платоспроможність, прибутковість і стійкість суб'єктів господарювання [3].

Необхідно зазначити, що однією з найскладніших задач у дизайні фінансової політики є поєднання невідкладних антикризових заходів із стратегічними цілями розвитку. Для цього необхідно пов'язати важливі напрями, до яких належать:

1. Розробка «Umbrella Strategies», що поєднують оперативні рішення з довгостроковими орієнтирами.

2. Впроваджувати механізми оцінки ефективності витрат у довгостроковій перспективі.

3. Забезпечувати фінансову підтримку структурних реформ навіть у періоди кризи.

Такий підхід забезпечує баланс між короткостроковими заходами та довгостроковими цілями.

Висновки. Дизайн фінансової політики в умовах економічної невизначеності вимагає фундаментального переосмислення традиційних підходів, що роками застосовувались у фінансовій системі. Основа успіху полягає у створенні гнучкої, адаптивної системи, здатної не лише реагувати на виклики, але й використовувати нові можливості, що виникають у турбулентному середовищі. Економічний розвиток буде відбуватися у тих фінансових системах, які здатні швидко адаптуватися, ефективно управляти ризиками і балансувати між оперативними потребами та стратегічними цілями. Такий підхід дозволить забезпечити стабільність і розвиток у сучасних умовах, де невизначеність стає нормою функціонування фінансових систем різних ієрархічних рівнів.

Ключові слова: фінансова політика, деструктивні чинники, економічна невизначеність, адаптивне управління, фінансові буфери безпеки, інвестиції у стійкість, баланс, економічний розвиток.

Список використаних джерел

1. Чумаченко, О., & Ключин, О. Аналіз моделей проєктного фінансування: можливості для України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. №3(79). С. 88-98. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-79-88-98>
2. Румик, І. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в українській економіці. *Збірник наукових праць «Вчені записки Інституту економіки та права «КРОК»*. 2007. №16. С. 89-95.
3. Плетенецька, С.М., & Хомінський, В.В. Формування стратегії управління фінансовими ризиками в контексті забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління*. 2025. №5. DOI: <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-05-01-16>